

Spis treści

Wstęp	9
Stan badań	13
Cel, przedmiot badań i perspektywy badawcze	20
Struktura książki	27
Podziękowania	31
CZĘŚĆ 1. PARADYGMAT DAWNYCH TEKSTÓW	35
Rozdział 1. Kobiety w <i>Biblii</i> – żony, matki, bohaterki, autorki modlitw	36
Pramatki	36
Autorki modlitw hebrajskich	39
Miriam	40
Debora	42
Judyta	44
Królowa Estera	47
Hanna/Anna	50
Ideał <i>eszet chail</i>	53
Pobiblijny elitarny wzorzec – Beruria	54
Rozdział 2. Twórczynie modlitw w jidysz i ich utwory	59
Zróznicowanie gatunkowe modlitw	60
Autorki jidyszowych <i>tchines</i>	64
Sara bas Towim i <i>Tchine szlojsze sheorim</i>	68
Lea Horowic i <i>Tchine imoes</i>	73
Dwie Szifry, dwie tchiny	78
Mamal bas Cwi Hirsch i jej <i>Tchina tszuwa we-tfila u-cedaka</i>	80
Sore bas Kojdesz i tchiny dla rodzących	82
<i>Cene u-rene</i> jako tekst modlitewny	84
CZĘŚĆ 2. ZAKORZENIONE W JUDAIZMIE –	
AUTORKI MODLITEWNIKÓW W JĘZYKU NIEMIECKIM	89
Rozdział 1. Fanny Neuda i bestseller <i>Stunden der Andacht</i>	91
Fanny, z d. Schmiedl (1819–1894) – córka, siostra, żona rabinów	93
Dzieła Fanny Neudy	106
<i>Stunden der Andacht...</i> – okoliczności powstania	106

Typy i treść modlitw	112
Język modlitw kobiecych	121
Słowo do szlachetnych matek i kobiet żydowskich	128
Noami. Erzählung aus dem Davids Wanderleben	130
Jugend-Erzählungen aus dem jüdischen Familien-Leben	131
Fenomen Fanny Neudy	134
Rozdział 2. Frau Dr. Cohen i Neue Stunden der Andacht	137
Cohen, Schmidt – nierozpoznane postaci niemieckiego judaizmu	139
Neue Stunden der Andacht (1859) – charakterystyka zbioru	143
Analiza wybranych modlitw	150
Kiedy bierze się chałę	150
W wigilię Szabatu przy zapaleniu świec	152
Modlitwy przy błogosławieniu Nowiu	153
Modlitwa przy zapaleniu świec na rozpoczęcie Święta Paschy	154
Modlitwa w dzień Postu Estery (Taanit Ester)	155
Przed błogosławieństwem etrogu	156
Modlitwy narzeczonych, żon i matek	157
Dziękczynienie kobiety po połogu	159
Modlitwy samotnych – sierot i wdów	160
Rozdział 3. Karoline Blum i jej Techina	163
Karoline, z d. Einörl (1825–1898)	163
Techina (1893) – charakterystyka modlitewnika	169
Modlitwy dla kobiet	172
Modlitwa dla każdej kobiety	172
Modlitwa kobiety za dzieci do odmawiania rano i wieczorem	173
Modlitwa w piątek	174
Modlitwa przy odkrojeniu ciasta (chala)	175
Modlitwa na rozpoczęcie szabatu przed zapaleniem świec	176
Modlitwa w dniu konfirmacji בר מצוה [bar micwa], obrzezania ברית מילה [brit mila] lub zaślubin	177
Modlitwa przy błogosławieństwie Nowiu	178
Modlitwa w sobotę wieczorem	179
Modlitwa kobiety w siódmym miesiącu ciąży	180
Modlitwa położnicy, kiedy kończy połów	181
Modlitwa bezdzietnej kobiety	182
Rozdział 4. Fanni G...r i jej Tchinot	184
Fanni G...r, czyli kto?	184
Tchinot. Andachtsbuch für jüdische Frauen und Mädchen	185
Język – hebraizmy i inne terminy	188

Tradycyjny obraz Boga i świata	192
Modlitwy narzeczonych, żon i matek, wdów i sierot	200
Lektura feministyczna	203
Rozdział 5. Bas Ammi i Techinnah	207
Techinnah (1928)	208
Kontekst powstania i cel dzieła według Bas Ammi	214
Obowiązki kobiet żydowskich – analiza modlitw	218
Załącznik – apoteoza tradycyjnych wzorców religijnych	230
Hebraizmy, jidyszyzmy i... reklamy raz jeszcze	233

CZĘŚĆ 3. NOWE WZORCE? DIE NEUE FRAU

I DIE MODERNE JÜDIN	237
---------------------------	-----

Rozdział 1. Superwomen Lina Morgenstern i jej modlitwy

Lina, z d. Bauer (1830–1909) – kupiecka córka	242
Działalność i twórczość literacka	246
Literatura religijna	251
Najnowsze nabożne śpiewy narodowe polskie (1861)	251
Glaube, Andacht und Pflicht... (1863)	257
„Połączyć to, co niemieckie, z tym, co żydowskie”	267

Rozdział 2. Bertha Pappenheim (1859–1936) – nie tylko Gebete

Wiedeńskie lata Berthy Pappenheim	273
We Frankfurcie nad Menem	278
Przekłady z jidysz	283
Allerlei Geschichten. Maasse-Buch (1929)	283
Zeenah u-Reenah. Frauenbibel (1930)	285
Wydania Gebete i Prayers	288
Gebete – modlitwy indywidualne	292
Pobożna Żydówka, niezwykła kobieta	299

Rozdział 3. Martha Wertheimer (1890–1942) – ostatni kobiecy głos przed Zagładą

Frankfurcka Żydówka, studentka, feministka, działaczka, dziennikarka, pisarka	302
Literatura religijna	310
Betrachtungen (Rozmyślania)	311
Alle Tage Deines Lebens... – książka dla kobiet żydowskich (1935) ...	313
Rozważania – teksty źródłowe, kody i propagowane wartości	317
Tradycyjne role: pobożna żydówka, żona i gospodyni domowa ...	322
Recenzje zbioru	330
Stunden der Andacht F. Neudy w opracowaniu M. Wertheimer (1936)	333
Nowy model kobiecości	336

CZEŚĆ 4. TRANSFER KULTUROWE	339
Rozdział 1. Miriam Wertheimer i <i>Devotional Exercises</i>	342
Dr Wolfgang Wessely (1801–1870)	342
Miriam Wertheimer (1825–1901) – tłumaczka i redaktorka	344
<i>Devotional Exercises</i> (1852)	347
Tradycyjna pobożność	350
Rozdział 2. Hester Rothschild i <i>Prayers and Meditations</i>	357
Hester Rothschild, z d. Levyson/Leverson (1820/1821–1880)	358
<i>Prayers and Meditations</i> (1856)	360
Rozdział 3. Rachel Mayer i <i>The Order of Prayers</i>	370
Rachel Mayer (1870–1952) – tłumaczka	370
<i>Hagada. The Seder Service Hagadah for Passover</i> (1921)	382
<i>Sidur tefilot Israel / The Order of Prayers</i> (1921)	386
Rachel Mayer – tradycjonalistka i syjonistka	392
Rozdział 4. Mirjam Arnolda Kissa i Elise Kiss	393
Arnold Kiss (1869–1940) i Elise Kiss (1847–1921)	394
<i>Mirjam</i> (1897) – „w duchu tradycyjnych modlitw”	399
Elise Kiss – wierna tłumaczka?	406
Rozdział 5. Rozalia Saulson i <i>Techynoth</i>	408
Rozalia Saulson (1807–1896) – itinerarium życiowe	409
W Łasku	410
W Warszawie	415
W Krakowie	423
<i>Techynoth</i> (1861)	431
Propagowane wartości	436
Czy nowe wzorce?	443
Kantyki (1865)	447
<i>Dzieje Starego Testamentu</i> (1867)	450
Dla inteligencji żydowskiej, dla społeczeństwa polskiego	450
Tradycjonalistki? Zakończenie	453
Wykaz skrótów	461
Spis ilustracji	463
Bibliografia	467
Summary	517
Zusammenfassung	519
Indeks osobowy	521
Indeks miejsc	541